

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

636

Vragen van de leden **Driessen** en **Bontes** (beiden PVV) aan de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken over *ontwikkelingshulp van de Europese Unie (EU) aan de schurkenstaten Zimbabwe, Somalië, Libië, Syrië, Iran en Myanmar* (ingezonden 12 november 2010).

Antwoord van staatssecretaris **Knapen** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 29 november 2010).

Vraag 1

Bent u bekend met tabel 6.10 «Country Breakdown of EU Development Aid» in het jaarverslag van de Europese Commissie over het externe EU-beleid?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent ook u geschokt over het feit dat de EU ontwikkelingshulp geeft aan Zimbabwe, Somalië, Libië, Syrië, Iran en Myanmar, stuk voor stuk schurkenstaten die in nog geen honderd duizend jaar in aanmerking zouden komen voor bilaterale Nederlandse ontwikkelingshulp? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Nee. Uw aanname dat de EU met deze hulp foute regeringen steunt is niet juist. Het EU-beleid in deze landen is toegesneden op specifieke mogelijkheden om daar meer stabiliteit, vrijheid, democratie en een beter bestaan voor de burgers dichterbij te brengen. In bepaalde gevallen wordt ook illegale migratie tegengegaan en vaak gaat het om noodhulp. Nederland steunt het EU-beleid terzake, dat een welkome aanvulling vormt op het Nederlandse bilaterale beleid.

Zo heeft de EU in 2002 besloten om de hulp aan Zimbabwe (totaal EUR 57 miljoen in 2009) te beperken tot projecten die, buiten de regering om, rechtstreeks ten goede komen aan de sterk verarmde bevolking; het gaat onder meer om voedselhulp, gezondheidszorg en onderwijs. Sinds de toetreding van oppositieleider Tsvangirai tot de regering in 2008, is de EU ook in beperkte mate betrokken bij hervormingen binnen de overheid zelf, met als doel om de overgang naar een democratisch gekozen regering voor

¹ http://ec.europa.eu/europeaid/multimedia/publications/documents/annual-reports/europeaid_annual_report_2010_en.pdf

te bereiden. Overigens zijn de EU-sancties tegen president Mugabe en zijn naaste bondgenoten onverminderd van kracht. Ongeveer tweederde deel van de EU-hulp aan *Somalië* (EUR 73 miljoen in 2009) bestaat uit directe noodhulp voor de miljoenen ontheemden in dit door burgeroorlog en banditisme verscheurde land. Om te helpen voorkomen dat de uiterst zwakke Somalische staat weer verder in elkaar zakt – waardoor een nog grotere vrijhaven voor piraterij en mogelijk terroristische groeperingen zou ontstaan – verleent de EU ook beperkte steun aan bepaalde delen van het overheidsapparaat in Mogadishu (bv training van politie en justitie via UNDP). Ook is de EU onder meer actief op het gebied van onderwijs via NGOs. Verder wordt vanuit het EOF (Europees Ontwikkelingsfonds) bijgedragen aan de VN-vredesmissie AMISOM.

In het geval van *Libië* (EUR 7 miljoen in 2009) gaat het om EU-activiteiten op het gebied van de bestrijding van illegale migratie (verbeterde grenscontrole, terugkeer van in Libië gestrande illegale migranten) en om steun aan kleine NGO-projecten tegen HIV/AIDS.

In *Syrië* (EUR 43 miljoen in 2009) geeft de EU in het kader van het nabuurschapsbeleid gericht steun aan hervormingen op het gebied van handelsliberalisatie, ondernemersklimaat, gezondheidszorg en onderwijs. Daarnaast worden daar EU-middelen ingezet ter bestrijding van mensenhandel en illegale immigratie.

De EU-hulp in *Iran* (EUR 1,4 miljoen in 2009) wordt alleen via NGOs of via VN-organisaties besteed en betreft voornamelijk hulp aan vluchtelingen. Ook de EU-hulp in *Birma* wordt buiten het militaire regime om gegeven via NGOs, VN-organisaties of lokale civiele besturen. Het grootste deel van de EUR 55 miljoen in 2009 betrof noodhulp na de orkaan Nargis die in 2008 vele miljoenen mensen trof.

Vraag 3

Hoeveel Nederlands belastinggeld is er de afgelopen jaren in de vorm van Europese ontwikkelingshulp naar deze landen gevloeid?

Antwoord 3

De uitgaven van de EU in deze zes landen beliepen in 2008 een bedrag van EUR 222 miljoen en EUR 238 miljoen in 2009. Het Nederlandse aandeel in de EU-begroting en in het EOF (Europees Ontwikkelingsfonds) is ongeveer 5 procent. Derhalve zou een bedrag van EUR 11 miljoen (2008) respectievelijk 12 miljoen (2009) als de Nederlandse bijdrage kunnen worden aangemerkt. Hierbij moet wel worden aangetekend dat uitgaven uit de EU-begroting niet één-op-één kunnen worden toegerekend aan lidstaten.

Vraag 4

Deelt u de mening dat de Europese Unie zich niet met ontwikkelingshulp moet bezighouden? Zo nee, deelt u dan in elk geval de mening dat de lijst van landen waaraan de Europese Unie ontwikkelingshulp geeft op de schop moet en fors moet worden beperkt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Nee. De EU heeft krachtens meerdere verdragen en in aanvulling op het beleid van de lidstaten een duidelijke rol te vervullen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Ik verwijs graag naar mijn uitgebreide antwoorden naar aanleiding van eerdere vragen van de leden van de PVV-fractie hierover in het schriftelijk overleg over de Informele OS-Raad van 21–22 oktober jongstleden (uw kamerstuk 21 501-04 nr.117) en naar aanleiding van EU-hulp aan Egypte (uw kamerstuk 20102011–313).

Met het oog op de voorbereiding van de nieuwe Financiële Perspectieven 2014–2020 ben ik overigens wel van plan om de lijst van landen waaraan de EU ontwikkelingshulp verleent samen met de Commissie en andere Europese partners tegen het licht te houden. Met name de huidige EU-hulpbestedingen in middeninkomenslanden zouden heroverwogen kunnen worden. Ik zal de Kamer hierover te zijner tijd informeren.

Nederland ziet al enkele jaren scherp toe op goede besteding van de hulp gelden die de Europese Commissie beheert. Mede dankzij de kritische Nederlandse inzet heeft de Commissie dit najaar een Groenboek over begrotingssteun gepubliceerd (de kabinetreactie daarover ging uw Kamer op 19 november toe). Ook op overige onderdelen van het EU-ontwikkelings-

beleid (bv sector- en landenkeuze) behoort Nederland tot de meer kritische lidstaten.

Vraag 5

Bent u bereid bij het eerstvolgende overleg met uw Europese ontwikkelingshulpcollega's te pleiten voor het stoppen van alle Europese ontwikkelingshulp aan in elk geval Zimbabwe, Somalië, Libië, Syrië, Iran en Myanmar? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ik verwijs u graag naar het antwoord op vraag 2.